



Universitetet  
i Stavanger

## FAKULTET FOR UTDANNINGSVITENSKAP

### BACHELOROPPGAVE

Studieprogram: BBDBAC/BBLBAC

Høst 2022

Forfatter(e): Daniel Axel Rullestad

Kandidatnummer(e): 6001

Tittel: Dynamisk språkarbeid i barnehagen

Fag: Norskfag

Hovedbegreper i oppgaven : Dynamisk språkarbeid, progresjon, andrespråkutvikling

Stavanger

.....04.01.2023.....  
dato/år

Denne oppgaven er en kvalitativ undersøkelse gjort med den hensikt om å fange pedagogiske lederes perspektiv på dynamisk språkarbeid, og hvordan arbeidsmåten kan bidra til språklig progresjon for barn med norsk som andrespråk i alderen 3-6 år. Gjennom kvalitative forskningsintervjuer har jeg forsøkt å dokumentere et utvalg av pedagogiske lederes erfaringer, betraktninger og perspektiv på dynamisk språkarbeid i barnehagen. De pedagogiske ledernes erfaringer knyttet seg til utvidet tale, sosialt samspill, setningsoppbygging og begrepsforståelse, med vekt på abstrakte begreper. Ved å knytte andrespråksutvikling opp mot barnehagen som språklæringsarena, og ved å bli fortalt om praktiske, konkrete eksempler av informantene mine, så føler jeg selv at jeg utvidet mitt eget perspektiv for hva dynamisk språkarbeid, og språklig progresjon i barnehagen kan være.

Jeg vil rette en stor takk til Kjersti Nesheim for god veiledning!

# Innhold

Innledning.....	4
Teori.....	4
Dynamisk språkarbeid .....	5
Progresjon .....	5
Språklig progresjon.....	6
Flerspråklige barn .....	6
Suksessiv flerspråklighet .....	7
Andrespråk .....	7
Utvidet tale.....	7
Metode .....	7
Forskningsetikk.....	9
Intervjuguide og utvalg av informanter .....	9
Gjennomføring av intervjuene .....	10
Bearbeiding av datamateriale .....	11
Validitetsvurdering .....	11
Funn og drøfting.....	12
Flerspråklige barn .....	12
Bakgrunn .....	13
Utvidet tale.....	15
Språklig progresjon.....	16
Rollelek .....	17
Språkarenaer .....	18
Den nærmeste utviklingszone .....	19
Konklusjon .....	20
Litteraturliste.....	23

## Innledning

I denne oppgaven vil jeg se undersøke hvordan dynamisk språkarbeid tas i bruk i det daglige språkarbeidet barnehagen, og hvordan denne arbeidsmåten kan legge til rette for språklig progresjon. Målet med oppgaven er å få innsikt i hvordan pedagogiske ledere bruker dynamisk språkarbeid i sitt daglige virke, og se nærmere på denne arbeidsmåten fra deres perspektiv. Denne oppgaven er inspirert av Gunnhild Tomter Alstads doktorgradsprosjekt om barnehagen som språklæringsarena, hvor hun studerer barnehagen som språklæringsarena og barnehagelæreres andrespråksdidaktiske praksiser.

Problemstillingen jeg har tatt for meg er som følger: *Hva mener pedagogiske ledere om dynamisk språkarbeid som arbeidsmetode for å legge til rette for språklig progresjon i barnehagen?*

Jeg føler en personlig og faglig interesse for dette temaet, fordi jeg selv har møtt mange flerspråklige barn og familier i løpet av mitt arbeid i barnehage. Jeg søker innsikt i dynamisk språkarbeid fordi jeg vil lære mer om hvordan jeg kan bli en god språklig rollemodell som støtter andrespråksutviklingen hos barn i barnehage.

I den første delen av oppgaven vil jeg presentere de forskjellige teoriene som jeg vil ta utgangspunkt i, samt å forklare noen begreper som er sentrale for oppgaven min. Deretter vil jeg gi en forklaring av metoden jeg har anvendt i denne oppgaven og hvordan jeg gikk frem for å samle inn datamaterialet som denne oppgaven er basert på. Videre vil jeg presentere funnene jeg har gjort og knytte de opp til teori, før jeg avslutningsvis vil presentere en konklusjon, hvor jeg vil oppsummere sentrale funn jeg har gjort.

## Teori

Jeg har planlagt å undersøke hvordan tre forskjellige pedagogiske ledere i tre forskjellige barnehager arbeider med flerspråklige barn på storbarnsavdeling. Norske barnehager har et økende antall flerspråklige barn, og derfor er de ansattes kompetanse knyttet til andrespråkutvikling særdeles viktig. I løpet av arbeidet med denne oppgaven, har jeg kommet over en rekke begreper som knyttet til språktilegning og andrespråksutvikling. Jeg vil gi en kort definisjon av noen av de mest sentrale. Jeg vil også trekke inn disse begrepene i drøftingsdelene, hvor jeg vil presentere og analysere funn i lys av de faglige begrepene.

## Dynamisk språkarbeid

Askland og Sataøen hevder at «lydhøre, interesserte voksne som svarer på det spontane kommunikasjonsbehovet til barnet, er den viktigste faktoren i den tidlige språkutviklingen. (Askland & Sataøen, 2019, s. 85). Riktignok fokuserer jeg på barn i alderen tre til seks år i denne oppgaven, men jeg mener sitatet likevel er relevant siden det tar for seg noe som er sentralt for min oppgave, nemlig spontanitet knyttet til språkutvikling.

Barns andrespråkutvikling har blitt viet stor oppmerksomhet innen forskning gjennom årene, og blir betraktet som en av barnehagens aller viktigste oppgaver. Som nevnt tidligere finnes det en strukturert og en ustrukturert tilnærming til arbeidet. Den ustrukturerte, eller dynamiske tilnærmingen, handler om å identifisere læringsøyeblikkene som legger til rette for språkarbeid, og samtidig gjøre nytte av dem på en konstruktiv måte som gjør at barna sitter igjen med mest mulig språklig erfaring og læring. Det krever kunnskap og kompetanse av de ansatte i barnehagen for å identifisere læringsøyeblikkene, og gjøre mest mulig nytte av dem.

Gunnhild Tomter Alstad (2016, s. 90) observerte en barnehagelærer som hadde en dynamisk tilnærming til språkarbeid. Det som kjennetegnet barnehagelærerens måte å arbeide på var at hun integrerte språkarbeid i alle typer hverdagssituasjoner. Ofte dreide det seg om uformelle situasjoner som måltids- og lekesituasjoner, hvor målet var at barna skulle lære andrespråket gjennom å kommunisere i så naturlige situasjoner som mulig.

Dynamisk språkarbeid kjennetegnes av dynamikk og fleksibilitet, og er ikke knyttet til spesielle tider på dagen eller til forhåndsbestemte måter å organisere språklæringen på. Arbeidsmåten innebærer at barna skal lære språket i så naturlige situasjoner som mulig, og det er den voksnes ansvar å identifisere de gode læringsøyeblikkene i hverdagen, og å sørge for at læringspotensialet utvinnes på en mest mulig konstruktiv måte.

## Progresjon

Progresjon handler om å lære og ha en jevn utvikling over tid, og defineres på følgende måte i rammeplanen: «Progresjon i barnehagen innebærer at alle barna skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang. Alle barna skal kunne oppleve progresjon i barnehagens innhold, og barnehagen skal legge til rette for at barn i alle aldergrupper får varierte leke-, aktivitets- og læringsmuligheter.» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 44). Rammeplanen beskriver progresjon som læring, utvikling og fremgang over tid, og at barnehagens arbeidsmåter skal altså legge til rette for progresjon. Rammeplanen presiserer også at personalet skal utvide

barnas erfaringer og sørge for progresjon og utvikling i barnehagens innhold, og presenterer seks punkter personalet skal forholde seg til:

Personalet skal

- Oppdage, følge opp og utvide det barna allerede er opptatt av
- Planlegge og tilrettelegge for progresjon i barnehagens innhold for alle barn
- Bidra til at barna får mestringsopplevelser og samtidig har noe strekke seg etter
- Legge til rette for fordypning, gjenkjennelse og gjentakelse i barnehagens innhold og arbeidsmåter
- Introdusere nye perspektiver og tilrettelegge for nye opplevelser og erfaringer
- Sørge for progresjon gjennom bevisst bruk av materialer, bøker, leker, verktøy og utstyr og gjøre disse tilgjengelige for barna. (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 44).

Rammeplanen slår altså fast at progresjonsbegrepet skal omhandle hele barnehagens innhold og arbeidsmåter, altså lek, læring, omsorg og danning. Rammeplanen videre at personalet skal: «bidra til at språklig mangfold blir en berikelse for hele barnegruppen, støtte flerspråklige barn i å bruke sitt morsmål og samtidig aktivt fremme og utvikle barnas norsk-/samiskspråklige kompetanse.» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 24). Personalet har altså en viktig rolle for å legge til rette for progresjon i barns språkutvikling.

Språklig progresjon

Språklig progresjon i barnehagen refererer til den språklige utviklingen til barn i barnehagen. Dette kan inkludere å lære nye ord og uttrykk, å forstå og følge instruksjoner, å formulere setninger og å delta i samtaler. Språklig progresjon handler altså om hvordan barn lærer å snakke og forstå språk gjennom interaksjon med andre mennesker, spesielt gjennom lek og samtaler med voksne og barn i barnehagen.

Flerspråklige barn

Et flerspråklig barn er et barn som tar i bruk to eller flere språk i dagligtalen (Høigård, 2013, s. 195). De har et morsmål som de bruker i hjemmet, og er i en prosess hvor de lærer norsk som andrespråk i andre sosiale arenaer, som for eksempel i barnehagen.

Suksessiv flerspråklighet

Suksessiv flerspråklighet henviser til barn som er i en prosess hvor det lærer et nytt språk etter å allerede beherske et førstespråk. Barnet er med andre ord enspråklig i den tidligste fasen av livet sitt (Grøver, 2018, s. 56).

Andrespråk

Andrespråk er en betegnelse man bruker om et språk som en person ikke har som førstespråk (Alstad, 2016, s. 26). Personen er i en prosess hvor vedkommende lærer, eller har lært, et nytt språk. Læringen skjer i form av eksponering for dette språket i et spesifikt miljø, som for eksempel i barnehagen. Høigård beskriver andrespråk på følgende måte: «Andrespråk brukes oftest om et språk som en person ikke har som førstespråk, men lærer eller har lært i et miljø der det er i allmenn bruk som dagligspråk» (Høigård, 2019, s. 140). Jeg vil fokusere på flerspråklige barns andrespråksutvikling, altså de som har et annet morsmål enn norsk, og som er i en prosess hvor de lærer norsk.

Utvidet tale

Utvidet tale er ifølge Høigård «en samtale som går over flere turer med et innhold som går ut over den felles og umiddelbare konteksten, altså i dekontekstualisert språk» (Høigård, 2019, s. 58). Det dreier seg om å tilpasse språket til samtalepartneren sin, for eksempel gjennom å snakke overtydelig, ha høyt toneleie, prate i et langsomt tempo, bruke korte setninger, gjenta korte ord og begreper og så videre.

## Metode

Kvalitativ metode legger vekt på kvalitetene i et fenomen, og er en søken etter en dypere forståelse av fenomenet fra et subjektivt ståsted. Metodene består av forskjellige former for systematisk innhenting av data. Disse formene for innhenting av data, kan dreie seg om bearbeiding og analyse av materiale som har blitt innhentet fra intervju eller observasjoner, eller analyse av bilder, dokumenter og tekst. (Dalland, 2020, s. 54). Kvalitativ metode er altså en forskningsmetode som fokuserer på å forstå og beskrive fenomener i en kontekst. I motsetning til kvantitative metoder, som fokuserer på å måle og samle inn objektive data, fokuserer kvalitativ metode på å innhente subjektive data gjennom intervjuer, observasjoner og andre metoder for å samle inn subjektive meninger, opplevelser og perspektiver.

Kvalitativ metode kan være nyttig for å undersøke komplekse fenomener som menneskers holdninger, motiver og verdier, eller for å forstå hvordan mennesker opplever og meningsfullt gjør ting i sine hverdagsliv eller sitt yrke. I mitt forskningsarbeid har jeg vært opptatt av å finne informasjon om hvordan barnehagelærere kan bidra til å utvikle norsk som andrespråk hos flerspråklige barn i barnehagen, gjennom en tilnærming som kalles «dynamisk språkarbeid». Jeg var også opptatt av barnehagelærernes perspektiv, samt deres opplevelser og subjektive erfaringer med de språklige fenomenene flerspråklighet og språkutvikling. Jeg valgte kvalitativt forskningsintervju som metode for å samle inn mest mulig relevant data og deretter gjennomføre mitt forskningsarbeid, men også fordi jeg ønsket å ivareta barnehagelærerens perspektiv.

Brinkmann og Kvale sier følgende om intervjuet som en profesjonell samtale: «The research interview is based on the conversations of daily life and is a professional conversation; it is an inter-view, where knowledge is constructed in the inter-action between the interviewer and the interviewee. An interview is literally an inter-view, an inter-change of views between two persons conversing about a theme of mutual interest.» (Brinkmann og Kvale, 2015, s. 4). Kvalitative forskningsintervju er en metode som produserer kunnskap gjennom en samtale mellom mennesker, og er en tilnærming hvor man har en unik mulighet til å få informasjon fra informantens eget perspektiv. Brinkmann og Kvale karakteriserer det kvalitative forskningsintervjuet som en samtale med en struktur og et formål, og det egner seg godt når forskeren ønsker å studere meninger, holdninger og erfaringer hos intervjupersonen.

I motsetning til den hverdagssamtalen, stiller det kvalitative intervjuet visse krav til forskerens forkunnskaper. Brinkmann og Kvale sier følgende: «The quality of interviewing is judged by the strength and value of knowledge produced.» (Brinkmann og Kvale, 2015, s. 20). Det er en forutsetning av forskeren på forhånd har gjort seg kjent med det fenomenet som skal studeres, og gjort klart for seg hvilket tema som skal studeres. Et forskningsintervju er en profesjonell samtale med en viss struktur og hensikt der det konstrueres kunnskap i interaksjonen mellom intervjueren og den som intervjues. Under intervjuet utveksles synspunkter mellom to personer om et tema som opptar dem begge (Brinkmann og Kvale, 2015).

Intervjuet som en profesjonell samtale har et asymmetrisk maktforhold, hvor intervjueren spør og informanten svarer. Det er derfor en forutsetning at intervjueren gjør seg bevisst ulike etiske prinsipper som bør være redegjort før en går i gang med intervjuene, og som det tas hensyn til videre gjennom alle fasene i forskningsprosessen.



Det finnes ulike typer av kvalitative forskningsintervjuer. Intervjuet kan enten være strukturert, semistrukturert eller ustrukturert. I mitt forskningsarbeid har jeg valgt å gå for den semistrukturerte varianten av intervjuer. Et semistrukturert intervju tar utgangspunkt i en overordnet intervjuguide, samtidig som at den åpner for oppfølgingsspørsmål.

### Forskningsetikk

Forskningsetikk er et sett med prinsipper og retningslinjer som styrer hvordan forskning bør utføres på en ansvarlig og etisk måte. Formålet med forskningsetikk er å beskytte forskere, deres kilder og deres deltakere mot uønskede konsekvenser av forskningen. Det finnes mange aspekter ved forskningsetikk, men noen sentrale prinsipper inkluderer respekt for menneskerettigheter, personvern og konfidensialitet, og informert samtykke fra forskningsdeltakere. Det er også viktig å sikre at forskningen blir gjort på en systematisk og nøyaktig måte, og at resultatene blir rapportert på en ærlig og transparent måte.

Forskningsetikk er en viktig del av forskningsprosessen, og det er viktig at forskere følger etiske retningslinjer for å sikre at deres forskning blir gjort på en ansvarlig og respektfull måte, og der informanten er sikret anonymitet og taushetsplikt. Det er vesentlig at man tar i bruk et samtykkeskjema som informerer om formålet med innhenting av datamateriale, som begge parter signerer. Et samtykkeskjema gir også informanten retten til å trekke seg fra forskningsprosjektet, uten å måtte oppgi grunn. (Dalland, 2017, s. 173). Når jeg refererer til enkeltbarn i denne oppgaven, så er navnene diktet opp, det samme gjelder også barnehagene og de pedagogiske lederne.

### Intervjuguide og utvalg av informanter

Jeg utarbeidet en intervjuguide som består av ti spørsmål, og jeg ville undersøke om og hvordan pedagogiske ledere tok i bruk dynamisk språkarbeid for å utvikle andrespråket til barn på storbarnsavdeling. Noen av spørsmålene handlet om å innhente bakgrunnsinformasjon om informantene, det vil si om de for eksempel hadde særskilt erfaring med arbeid som omhandlet andrespråksutvikling og dynamisk språkarbeid, i form av f.eks. kurs eller videreutdanning. De resterende spørsmålene var utformet med intensjonen om å belyse det valgte temaet ut ifra informantenes perspektiv, altså høre dem fortelle om sine egne erfaringer med dynamisk språkarbeid. For å lykkes med dette fant jeg ut at det var viktig å stille oppfølgingsspørsmål underveis. Oppfølgingsspørsmålene var knyttet til temaet som

hovedspørsmålene tok for seg, men oppstod spontant underveis i intervjuene. I oppgaven refererer jeg til «Grønn avdeling» og «Blå avdeling», selv om informantene har sitt virke i forskjellige barnehager. Jeg henviser til dem på denne måten for å sikre deres anonymitet. Begge informantene har jobbet i barnehage i over tjue år, hvorav pedagogisk leder på Grønn avdeling har vært utdannet barnehagelærer i femten år, mens pedagogisk leder på Blå avdeling har vært utdannet barnehagelærer i tolv år. De arbeider i to forskjellige barnehager i en stor by i Norge.

Gjennomføring av intervjuene

Det ene intervjuet foregikk fysisk i barnehagen (Blå avdeling), mens det andre ble gjennomført via telefon (Grønn avdeling). Informanten på Grønn avdeling hadde på forhånd bedt om å bli tilsendt intervjuguiden, derfor er det mulig at han hadde en potensiell forforståelse av forskningsarbeidet. Pedagogisk leder på Blå avdeling visste ikke spørsmålene på forhånd, men jeg hadde gitt ham en innføring i temaet som oppgaven omhandlet. Opprinnelig var intensjonen at jeg skulle intervju tre forskjellige pedagogiske ledere i tre forskjellige barnehager, men dessverre måtte en av informantene trekke seg, og på grunn av tidsbegrensninger rakk jeg dessverre ikke å finne en erstatter. Jeg mener likevel at datagrunnlaget er godt nok, i og med at denne oppgaven baserer seg på kvalitative forskningsintervju, hvor intensjonen er å belyse problemstillingen med informantenes perspektiv og erfaringer.

Jeg begynte intervjuet ved å fortelle litt mer om forskningsprosjektet mitt, deretter presenterte jeg problemstillingen min, før jeg gav en kort redegjørelse av begrepet «spontant språkarbeid», før jeg til slutt spurte om det var noe informanten lurte på. Deretter gikk jeg over til intervjuguiden, og jeg fulgte den, mens jeg hadde innslag av oppfølgingsspørsmål underveis. Begge intervjuene varte i omkring en halvtime og jeg noterte på PC. I forkant av de faktiske intervjuene, hadde jeg gjort et såkalt pilotintervju på en bekjent, for å finne ut av den omtrentlige varigheten av intervjuet, samt å undersøke om noen av spørsmålene eventuelt måtte omformuleres eller konkretiseres.

Bearbeiding av datamateriale

Umiddelbart etter gjennomføringen av et intervju, satt jeg meg ned og «renskrev» datamaterialet. Det er utfordrende å skrive ned svar underveis i et intervju, og det vil naturligvis oppstå skrivefeil etc., så for å gjøre datamaterialet tydelig og lesbart gjennomførte jeg altså en korrekturlesning. Jeg endret ikke selve tekstinnholdet ved å legge til eller fjerne ord, kun grammatiske feil og feilstavinger som jeg selv hadde gjort.

Når begge intervjuene var blitt gjennomført og datamaterialet var klart, gikk jeg i gang med å se etter forskjeller og likheter i funnene mine. Begge informantene hadde fått de samme spørsmålene, med unntak av noen spontane oppfølgingsspørsmål som oppstod underveis i intervjuet. De eventuelle forskjellene og likhetene blir presenterte i drøftingsdelen av denne oppgaven.

Validitetsvurdering

Som jeg var inne på tidligere trakk en av informantene mine seg, og jeg rakk ikke å finne en erstatte. Dermed sto jeg igjen med kun to informanter. Informantene mine fikk stilt de samme spørsmålene, i samme rekkefølge, med unntak av enkelte oppfølgingsspørsmål som oppstod spontant. Formålet var å skape så like intervjusituasjoner for de forskjellige informantene som overhodet mulig, fordi jeg mener at like forhold for intervjusituasjonen kan bidra til å styrke validiteten i forskningen min. Når jeg bearbeidet datamaterialet i etterkant av intervjuene, var de eneste endringene som ble gjort retting av mine egne grammatiske feilskrivninger, med det formål om å øke lesbarheten. Med andre ord, ingenting ble lagt til i mine informanters ytringer. Det faktum at jeg kun hadde to informanter, mener jeg potensielt svekker reliabiliteten i oppgaven, fordi jeg hadde mindre data å sammenligne med. Et grep jeg gjorde med den hensikt å forhindre at det oppstod misforståelser mellom meg og informanten i løpet av intervjuet, var å etterlyse konkrete eksempler knyttet til deres erfaringer med dynamisk språkarbeid. Selve begrepet «dynamisk språkarbeid» benyttet jeg heller ikke i intervjuguiden, men refererte heller til «spontant språkarbeid», fordi jeg ønsket å unngå potensielle faglige misforståelser mellom meg selv og informanten under selve intervjuet. I og med at en intervjusituasjon kan være belastende for informanten, så valgte jeg å forsøke å unngå fagbegreper under intervjuet, med det håp om at intervjusituasjonen ville føles mindre forknyttet for informanten. Formålet med intervjuet var, som tidligere nevnt, å dokumentere pedagogiske lederes egne praktiske erfaringer og perspektiver knyttet til dynamisk språkarbeid med barn på storbarnsavdeling, som har norsk som andrespråk. Det faktum at

intervjuet ble notert for hånd på PC over en tidsperiode på omtrent en halvtime, gjorde også at jeg ikke rakk å notere ned hver eneste ytring som informantene kom med, men det som ble skrevet ned er ordrett hva informantene sa.

## Funn og drøfting

### Flerspråklige barn

Flerspråklige barn i barnehagen er barn som har ett eller flere andrespråk i tillegg til sitt førstespråk. Dette kan være barn som har vokst opp med to eller flere språk hjemme, eller barn som har lært et nytt språk gjennom å bo i et land der dette språket er det dominerende. Flerspråklige barn kan ha ulike språklige ferdigheter og behov, avhengig av hvilke språk de har lært og hvordan de har lært dem.

Det kan være en utfordring å jobbe med flerspråklige barn i barnehagen, da det kan være vanskelig å forstå hvilke språklige ferdigheter barna har og hvordan man best kan støtte deres språklige utvikling. Det er derfor viktig å ha en god kommunikasjon med foreldrene og å samarbeide med dem om å tilrettelegge for barnas språklige behov. Det kan også være nyttig å ha barnehagelærere eller assistenter som behersker de språkene barna snakker, slik at barna kan få støtte på sitt eget førstespråk.

Det er også viktig å huske på at flerspråklige barn kan ha ulike behov når det gjelder språkstimulering, avhengig av hvilke språk de har lært og hvilke språk de snakker mest. Det kan være nyttig å tilby ulike aktiviteter og læringsmateriell på ulike språk slik at barna får mulighet til å utvikle alle sine språk.

Jeg mener at det er viktig å ha en barnehage hvor ulike språk og kulturer blir verdsatt og respektert. Jeg tror at dette kan bidra til at barna føler seg sett og hørt, og at det kan hjelpe dem til å utvikle selvtillit og kompetanse på både sitt første- og andrespråk. Pedagogisk leder på Blå avdeling hevder at barn som har et godt utviklet førstespråk, også drar nytte av dette når de lærer et andrespråk. Han er ikke bekymret for at flerspråklig utvikling kan føre til forsinket språkutvikling, språkvansker eller språkblanding. Dette synspunktet støttes også av forskning. Grøver (2018, s. 63) henviser til en studie hvor man undersøkte barns vokabular på både første- og andrespråk: «Disse studiene har funnet at selv om hvert av språkenes vokabular kan være mindre enn for enspråklige barn, har de et like godt utviklet vokabular når språkene ses under ett» (De Houwer, 2009; Hoff, Core, Place, Rumiche et al., 2012; Mancilla-

Martinez, Pan & Vagh, 2011; Pearson, Fernandez, Lewedag & Oller, 1997). Liknende dokumentasjon har også blitt foretatt i Norge. Grøver (2018, s. 63) skriver: «I norsk sammenheng har Kjelaas (2009) og Thurmann-Moe (2013) dokumentert en relativt stor forskjell mellom tospråklige barns totale vokabular og vokabularet de hadde på hvert av språkene. Mange barn kjente et ord på enten morsmål eller norsk, men ikke på begge språk. Thurmann-Moe viste at barnets totalskår (summen av ord barnet kunne på ett eller begge språk) ga et bedre mål og bedre innsikt i barnets totale språkkompetanse.» (Grøver, 2018, s. 63). Språkblanding, også kjent som kodeveksling (Alstad, 2016, s. 49), refererer til når et barn bruker elementer fra to eller flere språkssystemer i samme setning eller i samme samtale. Dette kan for eksempel være at et barn som lærer både norsk og engelsk, bruker ord fra begge språkene i samme setning, for eksempel ved å si «Jeg vil ha bilen» på norsk og «I want the car» på engelsk. Språkblanding er et helt normalt fenomen hos barn som lærer flere språk samtidig, og det kan muligens være en indikator på at barnet har relativt god kontroll på begge språkene. Jeg mener at språkblanding også kan være et tegn på at et barn prøver å tilpasse seg omgivelsene sine og forsøker å kommunisere på best mulig måte. Jeg mener at det er viktig å huske på at språkblanding ikke nødvendigvis er et tegn på at barnet har utfordringer med å lære språk. Jeg tror at man gjennom bruk av tålmodighet og språkstøttende arbeid kan hjelpe barnet til å utvikle sine språkferdigheter på sikt, uansett om det lærer ett eller flere språk.

## Bakgrunn

På begge de to storbarnsavdelingene som det i denne oppgaven blir referert til, hadde om lag halvparten av barna et annet morsmål enn norsk. På Blå avdeling er følgende morsmål representert på avdelingen: somalisk, nepalsk, urdu og albansk. Barna som har somalisk som førstespråk behersket dette relativt godt, og snakket somalisk med foreldrene og søsknene sine hjemme. De resterende snakket enten norsk eller engelsk hjemme. På Grønn avdeling var det et enda større språklig mangfold, hvor følgende morsmål er representert: rumensk, bulgarsk, spansk, portugisisk, engelsk, singalesisk/tamilsk og etiopisk lokalspråk. (Den pedagogiske lederen på Grønn avdeling husket ikke hvilken variant av etiopisk de snakket, så for ordens skyld henviser jeg til «etiopisk lokalspråk» i og med at den etiopiske språkgruppen er relativt omfattende). Ingen av barna på Grønn avdeling snakker morsmålet sitt flytende, men rundt halvparten av barna bruker det til en viss grad i samtale med sine foreldre og søsken i hjemmet, mens de resterende barna snakker i all hovedsak norsk hjemme, med innslag av førstespråket sitt.

Begge de pedagogiske lederne har deltatt på kurs som har handlet om språkutvikling. Lederen på Blå avdeling har blitt kurset i SPROFF, mens lederen på Grønn avdeling har deltatt i felleskurs som omhandlet språkutvikling, i tillegg til kursing innen tegn til tale. Begge mener at de har fått godt utbytte av kursene de har deltatt på, og at de har lært metoder som de har tatt med seg i sitt daglige og spontane språkarbeid.

Begge de pedagogiske lederne mener at barna som allerede behersker førstespråket sitt har et fortrinn når det gjelder utviklingen av andrespråket. Pedagogisk leder på Blå avdeling sier følgende: «Ja, erfaringsmessig er at når barna behersker førstespråket sitt, så er det lettere for dem å lære norsk. De blander ikke ord og begreper like mye, men hvis de ikke behersker førstespråket så går andrespråkutviklingen saktere. Jeg mener at et godt førstespråk henger sammen med en raskere utvikling av andrespråket.». Når barn lærer flere språk etter hverandre, så kaller vi det for suksessiv flerspråklighet (Cejka, Gujord & Selås, 2020, s. 20). Flere av barna som er omtalt i denne oppgaven er altså suksessivt flerspråklige fordi de har etablert et førstespråk, samtidig som de er i en prosess hvor de lærer norsk som andrespråk. Det finnes store variasjoner i et språkmiljø og man vil alltid finne individuelle forskjeller knyttet til språktilegning, både når det gjelder førstespråks- og andrespråkstilegning. Det er naturlig at noen individer bruker lengre tid på tilegne seg et nytt språk enn andre, det vesentligste er at man kan identifisere en individuell språkutvikling hos hvert enkelt individ. Den pedagogiske lederen på Blå avdeling mener at det kan være utfordrende å identifisere språkvansker hos barn som lærer norsk som andrespråk, altså de jeg i denne oppgaven refererer til som barn som opplever suksessiv flerspråklighet. En av utfordringene barna ofte støter på, ifølge pedagogisk leder på Blå, er at de ofte blander ord og begreper fra første- og andrespråket sitt. Pedagogisk leder på Blå avdeling benytter seg av kartleggingsverktøy, mens lederen på Grønn avdeling ikke gjør det. Felles for de begge er derimot at de daglig observerer barna i situasjoner hvor språket kommer til uttrykk, for å danne seg et bilde av om språket er i utvikling eller om det har stoppet litt opp. De observerer barna over tid, og noterer noen ganger ned situasjoner de fant interessante. Noen ganger handler det for eksempel om lekesituasjoner, hvor de gjerne ser på om hvorvidt språkvanskene skapte utfordringer for dynamikken i leken, om barnet «falt utenfor» leken og så videre. Andre ganger fokuserer de på begrepsforståelse og ordforråd, og lederen på Blå avdeling bruker ofte ryddetiden som en måte å observere barnas ordforråd og begrepsforståelse på. Han forteller at han noen ganger ber et barn rydde en spesifikk kategori med leker, for eksempel biler: «Det er viktig å bruke hele setninger. Noen ganger sier jeg «Hei, Mohammed. Kan du gå og rydde bilene? Kan du

legge brannbilen oppi kassen?». Bevisstheten rundt å bruke hele setninger tror jeg er viktig, og å ta seg tid til å gjenta det barnet sier, at man snakker rolig og tydelig. Det er også viktig at man ikke tar det for gitt at de har ordforrådet til å forstå hva en brannbil kontra en vanlig bil er. Spontant språkarbeid handler mye om sånt, tror jeg. Her-og-nå-situasjoner.». Når jeg spør han om hvilke arenaer han ser på som gode språklærings situasjoner, så trekker han frem hverdagssituasjoner som de mest gunstige. Han nevner garderobesituasjoner, måltidssituasjoner og lekesituasjoner som de beste av de uorganiserte situasjonene, mens han også trekker frem samlingsstunden en god, men mer organisert situasjon å jobbe med språk i.

#### Utvidet tale

Voksne er språklige rollemodeller for barna, og kan ha stor påvirkning når det gjelder språklig utvikling hos barn, og utvidet tale er et nyttig og effektivt verktøy for å bidra til nettopp dette. Dette tror jeg er spesielt viktig for barn med som lærer et nytt andrespråk i barnehagen, noe Selås sier følgende om: «Barn som lærer eit nytt språk i barnehagen, og barn med språkvanskar, er meir avhengige av vaksentilpassingar enn barn med typisk språkutvikling som snakkar førstespråket sitt i barnehagen. (Selås, 2020, s. 189). Ved å fortolke og utvide det som barnet sier så bekrefter man at man har forstått barnets ytring. I tillegg er man en språklig rollemodell og demonstrerer for barnet hvordan en voksen ytrer seg. Barnet tolker ikke den voksnes språklige utvidning som en korrigerende fordi man har ikke rettet barnets språklige feil direkte, samtidig som man har holdt en inviterende og bekreftende mimikk og samtaleføring. Pedagogisk leder på Grønn avdeling har også en lignende tilnærming: «Jeg forsøker å stimulere språket ved muntlig og aktiv samhandling med barna, for eksempel ved stellesituasjoner med de yngste. Der kan spontan kommunikasjon inneholde begreper, øyekontakt og mimikk, samtale, sang og fysisk kontakt. Et eksempel er når jeg synger og leker med språket når jeg gir dem fart på husken. Et annet er når jeg stiller de små og benevner kroppsdeler og bruker ord og begreper. Jeg gjentar ord, regler, sanger og rytme og kombinerer med mimikk og ansiktsuttrykk.».

Et fellestrekk for de to pedagogiske er at de begge forsøker å eksponere barna for nye ord og begreper, samtidig som at det er en kollerasjon mellom deres måter å arbeide med språklæring på. Et fellestrekk er at de begge bruker benevning, altså at de peker på og setter ord på objekter, kroppsdeler og så videre. Et annet er at de begge bruker gjentakelse samtidig som at de fokuserer på ha en nærmest overtydelig uttale. De har altså identifisert barn som har behov

for ekstra språklig støtte, og tilbyr dem dette gjennom flere forskjellige språklige utvidinger i dynamiske hverdagssituasjoner. Selås sier følgende:

Barn med vanskar trenger frå det dobbelte til det firedobbelte av slike utvidinger som det typiske barnet treng for å lære ei ferdigheit. Dette viser at det ikkje bestandig er nok å snakke vanleg, tydeleg og ordentleg til barn, ein del barn treng at den vaksne er ekstra bevisst. Ein må faktisk vere ein tydelegare språkmodell enn det som ofte kjennest naturleg, og det kan vere ei vanskeleg erkjenning å innsjå at å snakke «vanleg» ikkje er nok. (Selås, 2020, s. 190).

Ifølge Selås er det altså nødvendig å bruke en rekke forskjellige språklige utvidinger for å stimulere språket i tilstrekkelig grad i enkelte tilfeller. I intervjuene jeg gjorde med de pedagogiske lederne, kommer det frem at de utvidingene de brukte hyppigst var å snakke overtydelig og i et langsomt tempo, samtidig som at de holdt et høyt toneleie.

#### Språklig progresjon

Språklig progresjon i barnehagen refererer til den språklige utviklingen til barn i barnehagen. Dette kan inkludere å lære nye ord og uttrykk, å forstå og følge instruksjoner, å formulere setninger og å delta i samtaler. Språklig progresjon handler altså om hvordan barn lærer å snakke og forstå språk gjennom interaksjon med andre mennesker, spesielt gjennom lek og samtaler med voksne og barn i barnehagen.

Når jeg spør pedagogisk leder på Blå avdeling om hans forståelse av begrepet progresjon knyttet til språklig utvikling, svarer han følgende: «Progresjon handler om utvikling. Det handler om å kunne se utvikling med tiden når det gjelder ordforråd, setningsoppbygging, begrepsforståelse og ikke minst hvordan barna fungerer i lek med andre barn. Klarer de å henge med? Klarer de å uttrykke seg? Dette er ting man må se etter.»

Språklig progresjon i barnehagen kan følges gjennom observasjon av barna, ved å samle inn språkdata gjennom ulike aktiviteter og ved å samarbeide med foreldrene om å følge barnas språklige utvikling. Jeg mener at det er viktig å huske på at språklige progresjon kan variere fra barn til barn, og at det er normalt at barn har ulike språklige ferdigheter på ulike alderstrinn. Jeg mener det også er viktig å huske på at språklig progresjon ikke bare handler om å lære nye ord og uttrykk, men også om å utvikle barnas evne til å kommunisere og samarbeide med andre. Det kan derfor være nyttig å tilby barna ulike aktiviteter og læringsmateriell som fremmer språklig utvikling på ulike nivåer.



I barnehageårene utvikler barnet språket sitt gjennom å lytte til og delta i samtaler med voksne og andre barn, ved å bli lest for, synge sanger og delta i lek med andre. Gjennom slike aktiviteter lærer barnet å uttrykke seg selv mer komplisert, å forstå mer avanserte grammatiske strukturer og å forstå mer komplekse betydninger av ord og uttrykk. Jeg mener at det er viktig å legge til rette for at barn i barnehage får mulighet til å delta i ulike språklige aktiviteter, da dette kan bidra til å støtte deres språklige utvikling og fremme positiv holdning til læring og kommunikasjon. Voksne i barnehagen bør også være bevisste på å støtte barns språklige utvikling gjennom å være gode språklige rollemodeller, ved å snakke klart og tydelig og ved å være lytterne når barna snakker.

I rammeplanen står det at barnehagene skal legge til rette for at barna skal utvikle seg på ulike områder, inkludert språk. For å sikre at barna får den støtten de trenger for å utvikle seg på ulike områder, skal barnehagene ha et bevisst forhold til progresjon i læringen. Progresjon i læringen betyr at barna skal få mulighet til å bygge på det de har lært fra før, og at de skal få utfordringer som passer deres alder og utviklingsnivå. Dette kan gjøre gjennom å tilpasse oppgavene og aktivitetene til barna, og ved å tilby ulike læringsmuligheter som passer til deres interesser og behov. Rammeplanen understreker også at barnehagene skal ha en inkluderende og mangfoldig pedagogikk, og at de skal være tilrettelagt for barn med ulike forutsetninger og behov. Dette innebærer at barnehagene skal ha en bevisst tilnærming til progresjon i læringen, slik at alle barna får mulighet til å utvikle seg på ulike områder og få utfordringer som passer til deres nivå.

Pedagogisk leder på Grønn avdeling trekker frem viktigheten av å kunne lære seg å telle til ti på de representerte språkene på avdeling, og kanskje til og med å lære noen enkle fraser eller en sang. Han beskriver hvordan han bruker norsk i kommunikasjon med barnegruppen, samtidig som at han beriker språket ved å bruke ord, uttrykk og tall fra barnas førstespråk. Han begrunner det med et ønske om å vise barna hvordan det språklige mangfoldet på avdelingen kan være en berikelse heller enn et hinder.

### Rollelek

En forutsetning for at barns samhandling med jevnaldrende skal fremme deres språklige utvikling, er at det er en observerende voksen til stede som kan sørge for at barn er inkludert i det sosiale samspillet (Grøver, 2018, s. 159), og en av disse måtene å samhandle på kan være gjennom rollelek.

Begge informantene mener at å delta i rollelek er en god arena for å støtte språklig progresjon, men det finnes utfordringer knyttet til dette. Det er utfordrende for barn å få innpass i rollelek og oppnå sosial aksept når språket begrenser kommunikasjonen, og når barnet har begrensede muligheter for å reparere språklige brudd eller misforståelser i samtalen. Alstad (2016 s. 133) trekker frem et eksempel hvor barna leker doktor og pasient. To av barna er pasienter, barnehagelæreren er lege, mens Sara (4 år) observerer leken. Barnehagelæreren fungerer som en modell for hvordan rolleleken fungerer, og den foregår i fem runder. I andre runde blir Sara invitert med inn i leken i rollen som pasient. I tredje runde bytter Sara og barnehagelæreren roller, og i fjerde og femte runde inntar Sara rollen som lege for de andre deltagende barna. Barnehagelæreren observerer hvordan dynamikken i leken nå går av seg selv, og hun trekker seg dermed ut av rollen sin i leken og blir en sufflør for Sara, altså en som kan veilede henne i rollelekens uskrevne regler. Sara gjorde ingen verbale handlinger i løpet av leken, men gjorde de handlingene i rollen som både pasient og lege som leken krevde, og viste dermed at hun forstod leken.

Jeg mener at rollelek kan bidra til progresjon i barns språklige utvikling på ulike måter. For det første kan rollelek øke barnas mulighet til å uttrykke seg verbalt, ved at de får øve på å snakke og formulere seg på ulike måter. Dette kan bidra til å styrke deres evne til å uttrykke egne tanker og følelser, samt til å formidle ideer og budskap til andre. For det andre kan rollelek øke barnas mulighet til å forstå og følge instruksjoner og beskjeder. Gjennom rollelek får barna mulighet til å lytte til andre og forstå hva som blir sagt, noe som kan bidra til å utvikle deres evne til å forstå og tolke språklige budskap. For det tredje kan rollelek bidra til å øke barnas evne til å samarbeide og kommunisere med andre. Gjennom rollelek får barna mulighet til å samarbeide med andre om å løse problemer og utføre ulike oppgaver, noe som igjen kan bidra til å utvikle deres evne til å samarbeide og kommunisere på en konstruktiv og effektiv måte.

#### Språkarenaer

Når jeg spør pedagogisk leder på Blå avdeling hva han synes er en god arena for språklærings situasjoner, svarer han følgende: «av de uorganiserte situasjonene så er garderoben, rundt matbordet og lekesituasjoner gunstige, og samlingsstunden er også en god arena, selv om den er mer organisert». Pedagogisk leder på Grønn avdeling svarer enda bredere: «Hele barnehagen ute og inne. Systematisk språklæring kan skje i en liten gruppe med en voksen, men i vår barnehage gjøre dette kun av logoped. Personalet har alltid større

grupper med seg på aktivitet og lek, derfor er det disse situasjonene som er utgangspunkt for språkarbeid. Den ene pedagogiske lederen trekker altså frem noen konkrete situasjoner som legger til rette for dynamisk språkarbeid, mens den andre tenker bredere og mener at dynamisk språkarbeid foregår i hele barnehagen – hele tiden. Det de to dog har til felles er at de mener at det er i samspillet mellom mennesker, der voksen og barn har et fullt fokus på hverandre, at språklæringen skjer.

Den nærmeste utviklingssone

Lev Vygotsky (1896-1934) var en russisk psykolog som utviklet en teori om læring og utvikling som kalles den nærmeste utviklingssone (Askland & Sataøen, 2019, s. 196). Han mente at læring og utvikling skjer i samspill med andre mennesker og i kultur. Vygotsky hevdet at barnet lærer gjennom å interagere med voksne og barn, og gjennom å delta i ulike aktiviteter og samtaler. Ifølge Vygotsky sin teori, er det viktig at barnet får mulighet til å delta i aktiviteter og samtaler som ligger et stykke over deres egne ferdigheter og kunnskaper. Han kalte dette «den nærmeste utviklingssonen», og mente at dette var den beste måten å støtte barnets læring og utvikling på. Når barnet får mulighet til å delta i aktiviteter som ligger litt over deres egne ferdigheter, får de mulighet til å utfordre seg selv og å lære nye ting.

Vygotsky sin teori har mange implikasjoner for hvordan vi kan støtte barns språklige utvikling i barnehagen. Ifølge teorien, er det viktig at voksne i barnehagen snakker klart og tydelig, og at de gir barna mulighet til å delta i samtaler og lek. Det kan også være nyttig å tilby ulike læringsmuligheter som passer til barnas interesser og behov, for eksempel ved å lese bøker, synge sanger og delta i lek med andre barn. Vygotsky sin teori understreker også at læring og utvikling skjer i samspill med andre mennesker, og at voksne i barnehagen kan bidra til å støtte barns språklige utvikling gjennom å være gode rollemodeller og ved å være lyttere når barna snakker. Dette kan bidra til å skape en inkluderende og støttende læringsatmosfære i barnehagen, som fremmer barns språklige utvikling.

Dynamisk språkarbeid kjennetegnes av dynamikk og fleksibilitet, samtidig som denne arbeidsmåten også innehar en sosial dimensjon, i tråd med Vygotskys teori. Høigård sier følgende:

Dynamisk språkarbeid springer ut av et sosiokulturelt syn på språktilegnelse. Sentralt i dette synet er forholdet mellom språklæring og situasjonene der læring foregår. Barna

skal tilegne seg andrespråket gjennom å kommunisere i så naturlige situasjoner som mulig. (Høigård, 2019, s. 150).

Noen av disse trekkene kan vi også identifisere i informantenes uttalelser. De mener at de gode språklæringsøyeblikkene oppstår i hverdagssituasjoner. Pedagogisk leder på Grønn avdeling sier følgende: «Vi ser at enkelte barn som bruker et annet språk hjemme enn norsk, har god nytte av at vi i personalet er bevisste på det spontane språkarbeider. Særlig det å utfordre barn på begreper og å sette ord på følelser og opplevelser. Sang er et viktig virkemiddel til at barnet lærer norsk raskere». Begge de pedagogiske lederne trekker frem begrepsforståelse som en sentral del av språklig progresjon. De henviser begge til eksempler hvor de har vært usikre på om hvorvidt barnet har forstått begrepet de selv har ytret, eller om de bare har gjentatt det den voksne sier.

Jeg fant det interessant å se hvordan lederen på Grønn avdeling trakk frem det å utfordre barn til å sette ord på følelser og opplevelser, altså abstrakte begreper. Abstrakte begreper er ofte vanskeligere for barn i barnehagealder å forstå, siden de ikke har en konkret form eller utseende. Eksempler på abstrakte begreper kan være følgende: «kjærlighet», «vennskap», «rettferdighet», «tid» og så videre. Alstad sier følgende: «Dersom arbeidet med andrespråk er ensbetydende med arbeid med konkrete begrep, er det imidlertid problematisk. Barn i barnehagealder som lærer et andrespråk, vil også ha behov for å lære mer abstrakte begrep». (Alstad, 2016, s. 226). Pedagogisk leder på Blå avdeling trekker også frem viktigheten av å arbeide med abstrakte begreper: «Det viktigste er at barnet lærer hva begrepet betyr. Det å lære dem innholdet. Du kan bruke kroppsspråk for å symbolisere en følelse, eller du kan imitere lyder som er knyttet til en følelse, eller vise bilder og symboler». Det kan være utfordrende å forklare abstrakte begreper, men jeg tror likevel at det er viktig å gjøre det, siden begrepene er en del av vår daglige kommunikasjon og vårt sosiale samspill.

## Konklusjon

I denne oppgaven har jeg tatt for meg følgende problemstilling: *Hva mener pedagogiske ledere om dynamisk språkarbeid som arbeidsmetode for å legge til rette for språklig progresjon i barnehagen?*

Jeg har forsøkt å besvare denne problemstillingen gjennom å tydeliggjøre informantenes erfaringer, betraktninger og perspektiv, og deretter studere funnene i lys av teori. Jeg erfarte at

begge informantene var særlig bevisste sine egne erfaringer med dynamisk språkarbeid, og at dette var en arbeidsmåte som de begge brukte i det daglige språkarbeidet. De gode språklæringsarenaene var, ifølge informantene, både innendørs og utendørs i hele barnehagen, og selve nøkkelen er å identifisere de rette språklæringsøyeblikkene.

Språklig progresjon handler om utvikling av språket, men også samhandling med andre mennesker, altså det å lære å snakke og forstå språk gjennom interaksjon med andre, spesielt gjennom lek med andre barn og voksne. Den voksne vil fungere som en språklig rollemodell, som kan bistå barnet i språkutviklingen. Det finnes flere måter voksne kan være språklige rollemodeller for barn på. En måte er å snakke med barna på en bevisst og tydelig måte. Dette innebærer å bruke klare setninger og riktig grammatikk, samt å snakke i et toneleie og tempo som gjør det lettere for barna å forstå. Jeg erfarte at informantene tok i bruk utvidet tale i møte med barna, uten at de henviste til selve begrepet, og jeg tror at man ved å være en bevisst og nysgjerrig språklig rollemodell, kan bidra til at barna i barnehagen får en god grunnmur for å lære og utvikle språket sitt.

Begrepsforståelse er også noe begge informantene trakk frem, og da særlig forståelse knyttet til mer abstrakte begreper som omhandlet følelser og behov. Jeg mener at andrespråkutvikling, og språkarbeid generelt, handler om mer enn å utvide vokabularet, ha korrekt setningsoppbygging og så videre, det handler om å fungere i et sosialt samspill og om å kunne kommunisere med hverandre og å uttrykke seg. Når man prøver å forklare abstrakte begreper for barn i barnehagealder, mente informantene at kan det være lurt å bruke konkrete eksempler og visuelle hjelpemidler, gjerne i tillegg til kroppsspråk, for å hjelpe barna til å forstå begrepet.

Vygotskys teori om den nærmeste utviklingssonen handler om hvordan mennesker lærer gjennom samspill med andre mennesker. Ifølge Vygotsky kan vi lære mer effektivt når vi samarbeider med noen som har litt mer kompetanse på et felt enn en selv har, i stedet for å forsøke å lære noe på egenhånd. Når vi knytter denne teorien til andrespråkutvikling for barn i barnehagealder, ser vi at barnet lærer mest gjennom samtaler med voksne og andre barn som har en mer avansert språklig kompetanse. Gjennom å delta i disse samtalene, får barnet mulighet til å eksperimentere med språk, og å prøve ut nye ideer og tanker. Voksne og andre mer erfarne språkbrukere kan tilby støtte og veiledning til barnet, slik at det kan utvikle sine språkferdigheter videre.

Pedagogisk leder på viste ingen bekymring for at flerspråklig utvikling kan føre til forsinket språkutvikling, språkvansker eller språkblanding. Dette synspunktet støttes også av forskning, som henvist til tidligere i oppgaven. Jeg tror heller ikke at språkblanding nødvendigvis er et tegn på at barnet har problemer med å lære språk, men snarere at barnet viser at det har en relativt god kontroll på begge språkene, og at det prøver å tilpasse seg omgivelsene sine og forsøker å kommunisere på best mulig måte. Jeg ser også verdien i å forsøke å tilby språkstimulering på barnets førstespråk kan være gunstig, slik at barnet får muligheten til å utforske og leke med språket sitt. Det kan selvsagt ikke forventes at de ansatte i barnehagen skal mestre alle språk som er representert på avdelingen, men man kan la seg inspirere av pedagogisk leder på Grønn avdeling og lære tall, ord eller enkle fraser på de representerte språkene for å tilby et språkmangfoldig miljø, der ulike språk og kulturer blir verdsatt og respektert. Dette tror jeg kan bidra til at barna føler seg sett og hørt, og at det kan hjelpe dem å utvikle selvtillit og kompetanse på sitt eget språk.

## Litteraturliste

Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Udir.

<https://www.udir.no/contentassets/7c4387bb50314f33b828789ed767329e/rammeplan-for-barnehagen---bokmal-pdf.pdf>

Alstad, G. T. (2016). *Andrespråk og flerspråklighet i barnehagen. Forskningsperspektiver på barnehagepraksiser*. Fagbokforlaget.

Askland, L. & Sataøen, S. O. (2019). *Utviklingspsykologiske perspektiv på barns oppvekst*. (4. utg.). Gyldendal Akademisk.

Høigård, A. (2019). *Barns språkutvikling: muntlig og skriftlig*. (4. utg.). Universitetsforlaget.

Grøver, V. (2018). *Å lære språk i barnehagen: Kvaliteter ved barns samhandling med voksne og jevnaldrende som fremmer språklæring*. Cappelen Damm AS.

Dalland, O. (2017). *Metode og oppgaveskriving*. (6. utg.). Gyldendal Akademisk.

Brinkmann, S. & Kvale, S. (2015). *InterViews: learning the craft of qualitative research interviewing*. (3. utg.). SAGE Publications Inc.

Cejka, D. A., Gujord, A.-K., H & Selås, M. (2020). Ein mangfaldig barnehage. | A.-K., H. Gujord (Red.), *Språkmøte i barnehagen*. (s. 9-31). Fagbokforlaget.

Selås, M. (2020). Språkstimulering. | A.-K., H. Gujord (Red.), *Språkmøte i barnehagen*. (s. 181-213). Fagbokforlaget.